

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **K.**, IČO: X., proti žalovanej **A. H.**, zastúpenej JUDr. **L. B.**, o zaplatenie 3 143,46 € (94 700 Sk) s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 6 C 213/2007, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 13. decembra 2010, sp.zn. 1 Co 130/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovanej **o d m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Humenné rozsudkom zo 7. októbra 2008, č.k. 6 C 213/2007-93 uložil žalovanej povinnosť uhradiť žalobcovi 47 350 Sk s 9% úrokom z omeškania z dlžnej sumy ročne od 13. apríla 2007 do zaplatenia v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Konanie o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 0,5% ročne zo sumy 94 700 Sk od 13. apríla 2007 do zaplatenia zastavil a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Zároveň vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Mal za preukázané, že podaná žaloba bola čiastočne dôvodná. Žalobca, ktorý sa domáhal náhrady za schodok na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať, preukázal, že mal so žalovanou uzatvorený platný pracovný pomer na dobu neurčitú, že bola uzatvorená písomná dohoda o hmotnej zodpovednosti a že došlo ku schodku. Schodok a jeho výška boli preukázané výsledkami inventúry, voči priebehu a záverom ktorej žalovaná nemala žiadne výhrady. Výška schodku medzi účastníkmi preto nebola sporná. Súd prvého stupňa mal za to, že žalovaná sa zbavila sčasti zodpovednosti a to tým, že preukázala, že žalobca nevytvoril na pracovisku také podmienky, ktoré by jej umožňovali mať zverené hodnoty neustále vo svojej moci. Jednou

zo základných podmienok naplnenia dohody o hmotnej zodpovednosti je to, aby k veciam a iným zvereným hodnotám mal prístup len hmotne zodpovedný zamestnanec, a teda mohol so zverenými hodnotami nakladať. Je na zamestnávateľovi, aby vytvoril takéto podmienky, napr. oddelením priestoru, vybavením predajne trezorom a pod. V danom prípade žalobca také podmienky vytvoril až po udalosti, pri ktorej došlo ku krádeži telefónnych kariet. Podľa názoru súdu sa žalovanej nepodarilo zbaviť sa zodpovednosti celkom, aj keď bolo preukázané, že k odcudzeniu telefónnych kariet došlo tretou osobou, zrejme neznámym páchatelom. Tento páchatel neprekonal žiadnu prekážku, nepoužil voči žalobkyňi žiadne násilie, a využil len skutočnosť, že žalobkyňa bola zaujatá obsluhovaním ďalšieho zákazníka. Tým, že pri práci bola neopatrná a nechala sa zaujať zákazníkom natoľko, že umožnila páchatelovi krádež telefónnych kariet, nemohla sa zbaviť zodpovednosti, ktorá jej vyplýva z uzatvorenej dohody o hmotnej zodpovednosti. Súd prvého stupňa vyhodnotil vykonané dôkazy tak, že ku schodku došlo z dvoch dôvodov, neopatrnosťou žalovanej a nevytvorením primeraných podmienok zo strany žalobcu. Mal za to, že tieto dva dôvody sú rovnocenné a preto zodpovednosť za schodok rozdelil rovnakým dielom pre zamestnávateľa i zamestnanca a zaviazal žalovanú na náhradu schodku vo výške 47 350 Sk, čo predstavuje polovicu z celkovo uplatňovanej sumy. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol. Žalobca si pôvodne v žalobe uplatňoval úrok z omeškania vo výške 9,5% z dlžnej sumy ročne od 13. apríla 2007. Pred začiatkom prvého pojednávania zbral žalobu späť z časti a to o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 0,5% ročne zo sumy 94 700,- Sk za čas od 13. apríla 2007 do zaplatenia. V tejto časti súd konanie zastavil v súlade s ustanovením § 96 ods. 1 O.s.p. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznal žalobcovi aj nárok na zaplatenie úroku z omeškania, pričom výšku určil v súlade s ustanovením § 3 Nariadenia vlády SR 87/95 Z.z. a to 9% z dlžnej sumy ročne. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalovanej rozsudkom z 26. januára 2009, sp.zn. 1 Co 187/2008 (v poradí prvým) rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené, zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalovanej priznal náhradu trov konania vo výške 1 069,58 € a žalobcu zaviazal zaplatiť ich právnomu zástupcovi žalovanej do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Na rozdiel od súdu prvého stupňa, odvolací súd na základe doplneného dokazovania mal za to, že boli splnené všetky podmienky pre zbavenie sa zodpovednosti žalovanej za vzniknutý schodok práve so zreteľom na to, že neboli vytvorené podmienky pre náležitú starostlivosť o zverené hodnoty. Všetky bezpečnostné opatrenia, ktoré žalobca vykonal, boli realizované až po predmetnej krádeži a vzniku schodku. Uviedol,

že ako vyplynulo z výpovede žalovanej, telefónne karty, ktoré boli predmetom schodku, nemohli byť umiestnené alebo skladované inde, so zreteľom na to, že takéto priestory v podmienkach predmetnej prevádzkovej jednotky neexistovali, podmienky v tomto smere vytvorené neboli a umiestnenie telefónnych kariet v šatni, ktorá súčasne slúžila aj ako sklad hygienických a čistiacich potrieb, nebolo možné so zreteľom na to, že hmotne zodpovedný zamestnanec by pri odchádzaní do tejto miestnosti po tovar stratil kontrolu nad ostatnými časťami prevádzkovej jednotky, ktoré zabezpečené neboli. Všetky tieto okolnosti potvrdzovalo aj následné konanie zo strany organizácie – žalobcu, ktorý priestor za pultom oddelil dvierkami a namontoval reťaz, avšak to všetko až po krádeži. Druhou významnou okolnosťou, ktorá svedčila v prospech záveru, že žalovaná sa zbavila svojej zodpovednosti za vzniknutý schodok, bola samotná okolnosť, že ku tomuto schodku došlo krádežou, pri ktorej boli odcudzené predmetné telefónne karty, ktoré, ako bolo zistené, predstavovali schodok v žalovanej výške, ale aj vo fyzickom vyjadrení. To znamená, že išlo o schodok vzniknutý odcudzením práve daných telefónnych kariet. Podľa ustálenej predchádzajúcej súdnej praxe odcudzenie tovaru iným páchatelom (tak ako to bolo bezpečne zistené v tomto konaní) je vždy dôvodom, ktorý oslobodzuje hmotne zodpovedného zamestnanca zo zodpovednosti za vzniknutý schodok. So zreteľom na právnu kvalifikáciu predmetnej veci, o ktorú sa opierala žaloba i rozhodnutie súdu prvého stupňa, t.j. o kvalifikáciu vzniknutej škody titulu schodku na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať, bolo podľa odvolacieho súdu nadbytočné uvažovať o neopatrnosti žalovanej vo vzťahu ku vzniknutej škode. Bolo potrebné sa však zaoberať tým, že pokiaľ sa žaloba opierala o hmotnú zodpovednosť (a taktiež aj rozhodnutie súdu prvého stupňa), takáto žaloba bola nesprávne konštruovaná so zreteľom na to, že v predmetnej veci sa jednalo o tzv. spoločnú hmotnú zodpovednosť viacerých spoločne hmotne zodpovedných zamestnankýň, tak ako to vyplynulo z dokazovania na súde prvého stupňa, z ktorého jednoznačne vyplynulo, že okrem žalovanej na predmetnej prevádzkovej jednotke pracovali ešte ďalšie dve pracovníčky s uzavretou dohodou o hmotnej zodpovednosti. Odvolací súd preto dospel k záveru, že žaloba vo vzťahu k žalovanej nie je dôvodná so zreteľom na vyššie uvedené okolnosti, ktoré zbavujú žalovanú zodpovednosti za vzniknutý schodok, ako aj so zreteľom na chybnú konštrukciu žaloby, ktorá neuvažovala so spoločnou hmotnou zodpovednosťou, t.j. s účasťou ďalších hmotne zodpovedných zamestnankýň pri úhrade vyčísleného schodku. O trovách celého konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie žalobcu uznesením zo 7. septembra 2010, sp.zn. 5 Cdo 123/2009 rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že základnou právnou charakteristikou schodku je, že chýba hodnota, ktorú je zamestnanec povinný vyúčtovať, schodkom je i účtovný rozdiel vzniknutý tým, že chýba hodnota, o ktorej zamestnanec tvrdí, že mu bola odcudzená. Zamestnanec sa zbaví zodpovednosti celkom alebo sčasti, ak preukáže, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia (§ 182 ods. 3 Zákonníka práce), dôvodom zbavenia sa zodpovednosti bez ďalšieho ale nie je zásah inej osoby, ktorý znemožní zamestnancovi starať sa o zverené hodnoty. Dôvodom zbavenia sa zodpovednosti zamestnanca nie je „vynachádzavosť zlodějov pri odcudzovaní telefónnych kariet, a spôsob, akým odpútavajú pozornosť predavačky“. Ak tretia osoba odcudzí zamestnancovi zverené hodnoty, ktoré je povinný vyúčtovať, nemá zavinenie tretej osoby samo osebe za následok zánik hmotnej zodpovednosti zamestnanca, ibaže by zamestnanec preukázal, že schodok vznikol celkom alebo sčasti bez jeho zavinenia. V prípade stretu zodpovedností neznámeho páchatel'a za protiprávny zásah do majetkových práv zamestnávateľa a zodpovednosti zamestnanca za schodok na zverených hodnotách treba skúmať najmä to, či zamestnanec konanie páchatel'a neumožnil (neul'ahčil) porušením svojej pracovnej povinnosti napr. tým, že zverené hodnoty riadne nezabezpečil, či sa o ne riadne nestaral. Zamestnanec sa nemôže zbaviť zodpovednosti, ak nesplnením svojich povinností riadne hospodáriť s jemu zverenými prostriedkami a počínať si tak, aby nedochádzalo k poškodeniu majetku zamestnávateľa alebo k jeho zničeniu (§ 178 ods. 1 Zákonníka práce), vznik schodku umožnil. Ak je nedbanlivostné porušenie povinností hmotne zodpovedným zamestnancom takého rozsahu, že bez neho by k vzniku schodku úmyselným konaním tretej osoby vôbec nemohlo dôjsť, potom neprichádza do úvahy ani čiastočné zbavenie sa zodpovednosti podľa § 182 ods. 3 Zákonníka práce. Názor odvolacieho súdu, že odcudzenie tovaru iným páchatel'om (tak ako to bolo podľa jeho záveru, bezpečne zistené v konaní) je vždy dôvodom, ktorý oslobodzuje hmotne zodpovedného zamestnanca zo zodpovednosti za vzniknutý schodok, preto nepovažoval za správny. V danej veci došlo ku krádeži tak, že dosiaľ neznámy páchatel' využil situáciu, že žalovaná obsluhovala iného zákazníka v časti predajne a odcudzil bez prekonania prekážky telefónne karty, ku ktorým mal zrejme voľný prístup. Je zrejmé, že žalovaná čiastočne porušila svoju povinnosť počínať si tak, aby nedochádzalo k poškodeniu majetku zamestnávateľa alebo k jeho zničeniu (§ 178 ods. 1 Zákonníka práce). V tomto smere nebolo dostatočne preukázané, že žalovaná vyvinula všetko potrebné úsilie, aby

na takýto nedostatok v prevádzke upozornila a žiadala o jeho odstránenie, prípadne i vo vzťahu k odstúpeniu dohody o hmotnej zodpovednosti za zverené hodnoty (§ 183 ods. 1 Zákonníka práce). Konštatovanie odvolacieho súdu, že zamestnávateľom boli vytvorené podmienky na zabezpečenie prevádzky až po krádeži, z ktorého usúdil, že tieto podmienky neboli vytvorené, môže viesť len k úvahám o čiastočnom zbavení sa zodpovednosti, nie však k záveru o úplnom jej zbavení sa. Pokiaľ odvolací súd uviedol, že „so zreteľom na právnu kvalifikáciu predmetnej veci, o ktorú sa opierala žaloba i rozhodnutie súdu prvého stupňa, t.j. o kvalifikáciu vzniknutej škody z titulu schodku na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať, je nadbytočné uvažovať o neopatrnosti žalovanej vo vzťahu k vzniknutej škode“, tento jeho záver nie je podľa odvolacieho súdu v súlade so skutkovým stavom a je úplne v rozpore s právnym posúdením predmetnej veci. Dovolací súd ďalej poukázal na skutočnosť, že pokiaľ žalobca uplatnil žalobou náhradu škody „iba“ voči žalovanej a nie i ďalším hmotne zodpovedným zamestnancom, je to jeho procesné rozhodnutie, ale nemôže mať vplyv na úplne zbavenie sa zodpovednosti žalovanej za vzniknutý schodok, tak ako to uzavrel odvolací súd.

Krajský súd v Prešove, potom, ako mu bola vec vrátená na ďalšie konanie, rozsudkom z 13. decembra 2010, sp. zn. 1 Co 130/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. Žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výške 288,69 € a žalovanú zaviazal ich zaplatiť právnemu zástupcovi žalobcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. Mal za to, že súd prvého stupňa správne uzavrel, že k schodku došlo z dvoch dôvodov, a to jednak neopatrnosťou zo strany žalovanej a jednak nevytvorením primeraných podmienok zo strany žalobcu pre výkon jej práce a že oba tieto dôvody sú z hľadiska ich aplikácie v tomto konaní rovnocenné a majú praktický dopad v podobe čiastočného zbavenia sa žalovanej zodpovednosti za vzniknutý schodok, avšak nemôže znamenať úplné zbavenie sa tejto zodpovednosti. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaná nevenovala dostatočnú pozornosť zvereným hodnotám, pretože ku krádeži došlo aj jej neopatrnosťou a nedostatočnou iniciatívou pri výkone svojej práce a pri ochrane majetku, ktorý jej bol zverený z titulu hmotnej zodpovednosti. Uviedol, že nemožno akceptovať argumentáciu žalovanej v tom smere, že bola odvedená jej pozornosť, ktorú venovala inému zákazníkovi, zatiaľ čo iné osoby využili túto situáciu a predmetné telefónne karty, ktoré tvorili schodok na zverených hodnotách, odcudzili. Z titulu svojej funkcie mala žalovaná prácu vykonávať tak, aby dokázala obsluhovať jednak zákazníkov a jednak venovať

pozornosť tovaru, ktorý jej bol zverený. Jej pozícia (podobne ako v iných zamestnaniach) si podľa názoru odvolacieho súdu vyžaduje profesionálny prístup spočívajúci nielen v predaji, v obsluhu, ale aj vo venovaní náležitej pozornosti ochrane zverených hodnôt a zamedzeniu ich straty alebo krádeže. Zhodne so súdom prvého stupňa ustálil, že ide vlastne o neopatrnosť zo strany žalovanej pri výkone svojej práce, ktorá bola jednou z príčin vzniku škody. O trovách odvolacieho konania, vrátane trov dovolacieho konania, rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, ktorá navrhla rozsudok odvolacieho súdu v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo všetkých jeho výrokoch zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na nové konanie a rozhodnutie. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Za takú vadu označila skutočnosť, že odvolací súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania. Namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo skutkových zistení, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a mala za to, že nie je možné vyvodzovať zodpovednosť voči nej v zmysle § 182 Zákonníka práce. V dôvodoch dovolania rozoberala skutkový a právny stav veci. Súčasne vzniesla námietku zaujatosti voči sudcom senátu 5 C Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorú odôvodnila skutočnosťou, že predchádzajúce rozhodnutie vo veci, ktoré vydal tento senát, spočívalo na nesprávnom právnom posúdení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 8. apríla 2011 sp.zn. 4 Nc 1/2011 rozhodol, že sudcovia senátu 5 C Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie sú vylúčení z pojednávania a rozhodovania vecí, vedenej na tomto súde pod sp. zn. 5 Cdo 59/2011.

Žalobca sa k dovolaniu žalovanej nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v uznesení zo 7. septembra 2010, sp.zn. 5 Cdo 123/2009.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení odvolací súd nezistil.

So zreteľom na žalovanou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalovanej neznemožnil uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov.

Odňatie možnosti konať pred súdom žalovaná vyvodzuje z toho, že odvolací súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, a c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z dikcie ustanovenia § 214 ods. 1 písm. a/, b/, c/ O.s.p. vyplýva, že bez pojednávania nemôže odvolací súd meritorne rozhodnúť veci, ak

- zistí, že je potrebné na účely správneho zistenia skutkového stavu vykonať (zopakovať) dôkazy,
- súd prvého stupňa rozhodol bez pojednávania,
- to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

V predmetnej veci je zrejmé, že odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa, teda mal za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a o veci aj správne rozhodol, súd prvého stupňa rozhodol v predmetnej veci na pojednávani a nejde tu ani o verejný záujem, keďže nejde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku sídliska a pod. Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávania vykonávať verejne. Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávani, odvolací súd v zásade nemusí nariadiť pojednávania. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávania, ak to považuje za potrebné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dospel k právnomu záveru, že tým, že odvolací súd vo veci nenariadil odvolacie pojednávania v zmysle ustanovenia § 214 ods. 1, 2 O.s.p., nebola žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Nedošlo k znemožneniu realizácie jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia ochrany jej práv a právom chránených záujmov. Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že za postup súdu odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, nie je možné považovať postup súdu v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Nedošlo preto k závadnému procesnému postupu súdu, ktorým by sa žalovanej znemožnila realizácia jej procesných práv, priznaných jej v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jej práv a právom chránených záujmov v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

K námietke dovolateľky, že o rozhodnutí odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania nevedela, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že postup súdu pri vyhlasovaní rozsudku, ak sa rozhoduje bez nariadenia pojednávania, stanovuje § 156 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého v týchto prípadoch súd oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nie je potrebné na vyhlásenie rozsudku osobitne predvolávať účastníkov konania. Ako vyplýva z obsahu spisu, upovedomenie o termíne verejného vyhlásenia rozsudku bolo vyvesené na úradnej tabuli odvolacieho súdu 12. novembra 2010, teda mesiac pred vyhlásením rozsudku. Nakoľko odvolací súd pri vyhlasovaní rozsudku postupoval v súlade s ustanoveniami konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, nemožno takýto postup hodnotiť ako odňatie možnosti konať pred súdom.

K námietke dovolateľky, že rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že tento dovolací dôvod, ktorý bol obsiahnutý v ustanovení § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. účinného do 31. augusta 2003, nie je od účinnosti zákona č. 353/2003 Z.z., ktorým bol zmenený a doplnený Občiansky súdny poriadok, súčasťou našich procesných predpisov.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v prípade ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľkou vytýkaná skutočnosť by mala

za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. júna 2011

JUDr. Soňa M e s i a r k i n o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

